

De janmaat – witte shorts, matrozenbloes en pomponbaret – die me komt ophalen van Roland-Garros (de luchthaven, niet het tennisstadion, daar heb ik nooit een voet gezet) heeft een uiterst innemende kop. We hebben ons bevrijd uit de opstoppingen van Saint-Denis en rijden in zijn Kangoo-busje richting Le Port, onder het klif door, naast de kustweg die op betonnen poten uit de zee oprijst. Het adjectief ‘faraonisch’ dat in het mediataaltje dikwijls met grootschalige projecten wordt verbonden (constructiewerken zijn net zo vaak ‘faraonisch’ als rapporten ‘vernietigend’), zou zich perfect lenen voor de kustweg, met dien verstande dat de farao’s, of hoe dan ook hun opzichters, hun piramiden afmaakten, terwijl de weg, in zijn jarenlange onvoltooide staat, abrupt eindigt als een reusachtige duiktoren boven de oceaan. Wie vanuit de trein Parijs-Orléans ooit het in het utopische jaar 1968 gebouwde zweefspoor heeft gezien, dat zijn heren der door vegetatie aangevreten betonnen kilometers dwars door de vlakten van de Loiret trekt, kan zich een beeld vormen van die kustweg: alleen is het daar veel groter, hoger, breder, in één woord majestueuzer, en ligt hij niet in de Beauce maar aan de Indische Oceaan (zijn walvissen, zijn haaien, zijn Portugese karvelen en zijn Spaanse galjoenen). Zoals de kustweg erbij ligt in al zijn nutteloze, dure pracht, kunnen we alleen maar hopen dat zijn schoonheid als monument van het absurde (of in de woorden van Georges Bataille, van je reinste geldverspilling) nooit door enig autoverkeer zal worden aangetast. Terwijl we langs de gigantische galerij rijden (die zonlicht uit de zee onder vlammen bedelft), vraag ik de matroos, domweg omdat hij zwart is, of hij uit Réunion komt: nee, antwoordt hij, uit Tarbes (of Dax, ik weet het niet meer, nou goed, daar ergens). En dat antwoord

maakt me blij, het lijkt te bewijzen dat het nog niet zo kwaad is gesteld met de eindeloze, uitzichtloze kwestie van de integratie of van het postkolonialisme, of hoe je het ook wilt noemen. Maar hij is tevreden dat hij naar Réunion werd gestuurd, voegt hij eraan toe; en alweer maken zijn woorden me blij, zo zelden kom je iemand tegen die in alle onschuld toegeeft dat hij tevreden is met zijn lot. De kerel brengt me in een goed humeur, dit avontuur begint goed.

In Le Port, de marinebasis van Pointe des Galets, laat de matroos uit Tarbes of Dax me vóór de controlepost aan mijn lot over, oké, men is op de hoogte van mijn komst, men wijst me de weg naar het schip, dat ik moeiteloos vind – zoveel zijn er trouwens ook weer niet. Een klein schip, vijftien meter lang, met de gedrongen, bitse aanblik van een forse sleepboot. Assistentievaartuig in de overzeese gebieden, zo heet het officieel, of anders *multi-missionvessel*. A623, het inschrijvingsnummer, staat in zwarte verf op de grijze romp. Ik word ontvangen door Kevin, de kok, een gezette, forse reus met een geschoren schedel, die een trainingspak draagt, niet bijster sympathiek is en kennelijk de enige aan boord: de bemanning hoeft pas de volgende ochtend bij dageraad te arriveren voor een afvaart om negen uur. Hij warmt een bord pasta voor me op, ik durf niet om een glas wijn te vragen. Ik slik alles zo snel mogelijk door, ik heb de indruk dat Kevin me scheef aankijkt (een toerist...), ik zoek toevlucht in mijn cabine, die van de derde stuurman – het staat op de deur. Voor de duidelijkheid zeg ik ‘cabine’, maar het juiste woord is ‘hut’. Goed, ik kreeg een ruime hut toegewezen, toegerust met een bureau en een stoel op wieltjes, ingebouwde kasten waarin verschillende spullen rondslingeren, twee stapelbedden, een kleine toiletruimte. Een vierkant raam kijkt uit op de walegang aan bakboord. Ik zou het hier best naar mijn zin kunnen hebben, alles hangt af van mijn ‘kamergenoot’. Op een plank zet ik de boeken die ik meebracht in het vooruitzicht op lange dagen nietsdoen op zee, gaande van ‘nieuwigheden’ (*Vernietigen*, de recentste Houelle-

becq) tot oude boeken die ik nooit heb gelezen (Chateaubriands *Leven van Rancé*, het geschiedkundige *De zondag van Bouvines* van Georges Duby) over andere romans die ik vlak voor mijn vertrek nog snel uit mijn boekenkast heb gegrist en graag opnieuw wil lezen (Raymond Queneau's *Een barre winter*, *De analoge berg* van René Daumal...). Ik begeef me naar de walegang, ik zou er graag eentje opsteken, maar ik ben zagezegd gestopt met roken, het is warm, dertig graden, opeens barst een heftige regenbui los zodat de lichtjes in de haven wazig worden. Ik heb al twee woorden uit het vocabularium van de Marine Nationale geleerd: 'valreep', voor de extreem steile trappen, ladders haast, en 'citadel', voor de toestand van het schip wanneer alle – loodzware, van handwielen en hefbomen voorziene – deuren van binnen af werden ver-grendeld.

Ik sta op bij dageraad (ik zou een slecht figuur slaan als ik al met-een een gat in de dag sliep) en zie de bemanningsleden aan-komen. De commandant met zijn dunne, nu al peper-en-zout-keurige ringbaardje, zijn grijsblauwe ogen, zou qua leeftijd uiteraard mijn zoon kunnen zijn en zelfs mijn kleinzoon. De eerste stuurman is Elsa, een aardige jongedame met een aantrek-kelijk, ietwat door acné beschadigd gezicht. Ze komt aan boord met haar synthesizer in een hoes onder haar arm en een paar zwemvinnen. Ze deelt me mee dat ze zich over mij zal ontfermen: mijn leven als bejaard kind vangt aan. Zeven uur 's ochtends: hijsen van de vlag, appèl op de achterplecht. Elsa meldt de bemanning dat ze een genodigde hebben: ik, die in een hoekje met mijn ellebogen tegen de reling sta en niet goed weet hoe me te gedragen (ik hoef niet in de houding te gaan staan, toch?). Alle hoofden draaien zich naar mij, de vreemde eend in de bijt. In ge-dachten hou ik een paar woorden klaar om me voor te stellen en de opvarenden te danken voor hun ontvangst, maar ik zie in dat dat ongepast zou zijn. Ik ben hier niet in een boekhandel. Elsa

zegt dat ik lid ben van de Marine Academie, wat niet klopt, maar ik corrigeer haar niet.

Dat ik hier ben is eigenlijk te danken aan mijn voorwoord tot *De Peloponnesische oorlog* van Thucydides, verschenen bij de Uitgeverij van de Krijgsschool: in feite is deze zeereis mijn gage – de bewuste uitgeverij had geen cent om me te betalen, en deze verloning is uiteraard veel aantrekkelijker dan het onvermijdelijk (en jammerlijk) bescheiden bedrag dat ik van een normale uitgever zou hebben gekregen voor een klus als deze. Ik heb twee zaken te danken aan Thucydides van Athene: het fameuze (niet faraonische) cijfer dat ik op een begenadigde dag behaalde toen ik op het schriftelijke taalconcours van de École Normale Supérieure een van zijn teksten vertaalde, zodat ik werd ‘toegelaten’, zoals dat heet, aan de school van de Rue d’Ulm, en dat ik nu, vijfenvijftig jaar later, dankzij dat voorwoord tot zijn werk mag inschepen voor de Verspreide Eilanden – want dat is het doel van de reis: de minuscule garnizoenen ravitailleren die door Frankrijk worden gestationeerd op deze betwiste eigendommen in de Straat van Mozambique. Later vertel ik dat aan Elza, zodat ze zich geen illusies maakt over mijn academische kwaliteiten, en het lijkt geen enkele twijfel dat de naam Thucydides nooit eerder haar oorschelp is binnengedrongen.

Halfacht 's ochtends, het schip staat op het punt in zee te steken als de generaal die het bevel voert over het zuidelijke gebied van de Indische Oceaan me dringend wenst te spreken. Heeft hij misschien informatie ontvangen over mijn activiteiten uit een ver verleden, die niet meteen stroken met mijn aanwezigheid aan boord van een schip van de Marine Nationale? Ik zie me reeds gedwongen mijn boeltje, boeken en al, te pakken en de eerstvolgende vlucht naar Parijs te nemen. Een van de adelborsten, een roboticastudent die naar de zeldzame naam Antenor